

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216

V Ljubljani, 11. maja 1908.

C. kr. pošne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Osmo glavna skupščina »Zadružne Zveze«. Načrt novega zadružnega zakona. Kmetiškemu stanu več izobrazbe. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Računski zaključki. Vabila. Inserati.

Osmo glavna skupščina »Zadružne Zveze«.

(Konec)

K poročilu načelstvenega ravnatelja dr. Pegana pripomni predsednik dr. Krek, da varčevanje po „domači hranilnici“ morda zato tako ne napreduje, ker so uvedne marsikje „Čebelice“. Izraža željo, da se potom „Čebelice“ uvedejo „domače hranilnice“ („šparovčki“) in se ljudstvu pojasni ta naprava. — Strojne zadruge se razvijajo počasi, toda neobhodno potrebno je, da se z njimi resno bavimo. Zlasti bo treba skrbeti za živinorejske in pašniške zadruge. Na Kranjskem imamo 156.000 hektarov pašnikov, v Dalmaciji celo 500.000 hektarov, in to je svet, ki se zanj nihče ne briga. Vrednost svojih pašnikov moramo povzdigniti. Tu nas čaka delo, h kateremu nas kliče čas, nas pozivlje vlada. S pomočjo dežele in vlade bi se dalo dobiti iz tega sveta milijone in milijone dohodkov, toda le zadružnim putem. — Nadalje še omenja, da pridejo letos k nam proučevati zadružništvo rusinski bogoslovci ter glede poučnih tečajev predlaga, da naj se prirejajo po posameznih okrajih tudi za odbornike in nadzornike. Do sedaj so se namreč vršili samo za tajnike, oziroma blagajnike, ker je pa premalo. Vsak odbornik mora poznati svoje pravice in vedeti za svoje dolžnosti, in ravno tako člani nadzorstva. Drug njegov predlog se glasi, da se Zvezinemu načelstvu naroča, da skliče vsako leto, in sicer vselej v drugi deželi, zadružni shod, na katerem bi se obravnavala vsa za zadružništvo važna vprašanja, ki se ne morejo obravnavati na Zveznem občnem zboru. Končno še želi, da bi se k zadružnemu delu zlasti po mlekarah priegnile tudi ženske.

Razprave se udeležita gg. Fr. Pengov o strojnih zadrugah in dr. Korošec, ki izraža želje štajerskih

zadružnih krogov, da se z ozirom na veliko število pri Zvezi včlanjenih štajerskih zadrug izvede decentralizacija na tak način, da se za spodnještajerske zadruge napravi poseben pododbor oziroma podružnica v Mariboru.

Poročilo načelstva se odobri, istotako dr. Krekovi resoluciji glede prirejanja poučnih tečajev za odbornike in nadzornike ter glede zadružnih shodov.

O denarnem poslovanju in članstvu Zveze poroča Zvezin uradni vodja g. Gjurro Rašica.

Zveza je v minulem letu dosegla mnogo lepih uspehov. Po lastni moči in samopomoči smo dosegli poslovnega dobička v skupnem znesku K 20.209.02. Državna podpora je bila sicer obljubljena tudi za l. 1907, vendar bo izplačana šele letos in se letos izkaže v bilanci. Ta uspeh je zlasti pomemben, če se vpošteva draginja, ki je lansko leto vladala na svetovnem denarnem trgu in neugodno uplivala tudi na nekatere zadružne organizacije. Vkljub temu pa naša Zveza ni dvignila obrestne mere za kredit. S tem poslovnim dobičkom izgine bilančni primanjkljaj prejšnjih let v znesku K 4.391.52, in ko se odpiše nekaj drugih terjatev, ostane občnemu zboru na razpolago čistega dobička K 11.265.15. Vloge članic v tekočem računu so l. 1907 znašale K 9.183.036.09 ter so se proti l. 1906 zvišale za K 2.260.339.10. Kredit članicam je koncem l. 1907 znašal K 9.031.659.69, ter je bil proti prejšnjemu letu večji za K 2.173.870.33. V letu 1907 se je na deležih vplačalo K 50.030, izplačalo pa 11.306 kron, tako da se je stanje deležev zvišalo za 38.724 K ter je znašalo koncem leta K 197.740. Jamstveni znesek se je pomnožil za 395.400 kron, ter je znašal koncem upravnega leta 1.355.600 kron. Pripisanih in sprejetih obresti za kredite čla-

nicam v tekočem računu je Zveza dobila v l. 1907 K 388.698·25, nasproti prejšnjem letu več za kron 95.659·96. Za obresti od naloženega denarja pri raznih zavodih, predujmov, posojil in za diskont je Zveza dobila K 32.150·03. Vseh obresti je bilo leta 1907, več kot leta 1906. sprejetih K 102.782·64. Izplačalo odnosno pripisalo se je obresti vlogam članic v tekočem računu leta 1907 K 365.579, l. 1906 K 289.553·15, torej leta 1907. več K 76.025·85. Vseh obresti se je sprejelo in pripisalo za kredite za preteklo leto kron 420.848·28, izplačalo pa oziroma pripisalo vlogam K 365.579, torej je bilo iz naslova obresti dobička K 55.269·28, leta 1906. je pa bilo iz tega naslova dobička K 28.512·49, torej leta 1907. več K 26.756·79. Vsi uradni izdatki z odpisom inventarja vred so znašali l. 1907 K 59.155·19. Odštevši uradne sprejemke iz raznih naslovov K 24.094·93, ostane izdatkov v pokritje K 35.060·26, leta 1906. pa jih je bilo kron 32.594·54, torej večji le za K 2.465·72. Če dobičku iz računa obrestih v znesku K 55.269·28 pripišemo še ostale sprejemke v znesku K 24.094·93, dobimo iz teh naslovov dobička K 79.364·21, odštevši izdatke v znesku K 59.155·19, ostane poslovnega dobička za leto 1907 K 20.209·02. Promet je v preteklem letu znašal K 52.657.673·34 in je proti letu 1906 večji za K 8.880.276·70.

B. Članstvo.

Koncem leta 1906. je bilo v „Zvezi“ včlanjenih 341 zadrug. Tekom leta 1907. je pristopilo na novo 94 zadrug, in sicer 73 hranilnic in posojilnic, 8 mlekarških, 6 gospodarsko-konsumnih, 1 kmetijska, 4 obrtne zadruge, 1 delavsko-stavbena in 1 zveza.

Od novih članic pripada na Kranjsko 29 zadrug (16 hranilnic in posojilnic, 7 mlekarških zadrug, 1 konsumna, 1 kmetijska, 1 delavsko-stavbena, 1 sitarsko-žimarska, 1 slamnikarska zadruga in 1 zveza); na Dalmacijo 26 zadrug (24 hranilnic in posojilnic, 1 konsumna in 1 obrtna); na Štajersko 25 zadrug (vse hranilnice in posojilnice); na Istro 11 zadrug (6 hranilnic in posojilnic, 4 gospodarsko-konsumne in 1 mlekarška zadruga); na Trst 2 zadrugi (1 hranilnica in posojilnica in 1 obrtna); na Koroško 1 zadruga (hranilnica in posojilnica).

Izstopili sta 2 zadrugi na Štajerskem (1 hranilnica in posojilnica in 1 vinarska zadruga), na Kranjskem pa je bila 1 hranilnica in posojilnica izključena.

Koncem leta 1907. je bilo začlanjenih v „Zvezi“ 433 zadrug in sicer:

Hranilnic in posojilnic	254
Kmetijskih, gospodarskih in konsumnih zadrug	95
Mlekarških zadrug	54
Vinarskih zadrug	6
Oljarski zadrugi	2
Žrebljarski in železo-obrtni zadrugi	2

odnos 413

	prenos	413
Delavske stavbene zadruge		3
Kamenoklesarski zadrugi		2
Mizarska zadruga		1
Mlinarska zadruga		1
Mostovna zadruga		1
Sadjarska zadruga		1
Sitarska in žimarska zadruga		1
Slamnikarska zadruga		1
Sodarska zadruga		1
Sodovičarska zadruga		1
Sirovinsko-črevljarska zadruga		1
Tiskarska zadruga		1
Zeljarska zadruga		1
Živinorejska zadruga		1
Zveze		3
Skupaj		433

Po deželah „Zvezinega“ okoliša se delijo zadruge sledeče:

Dalmacija: 45 hranilnic in posojilnic, 5 kmetijskih in konsumnih zadrug, 3 obrtne zadruge; skupno 53.

Goriško: 4 hranilnice in posojilnice, 2 kmetijski in konsumni zadrugi, 2 mlekarški zadrugi, 3 obrtne zadruge; skupno 11.

Istra: 36 hranilnic in posojilnic, 37 kmetijskih in konsumnih zadrug, 3 mlekarške zadruge, 2 obrtni zadrugi, 1 zveza; skupno 79.

Koroško: 2 hranilnici in posojilnici, 1 kmetijska in konsumna zadruga, 1 mlekarška zadruga; skupno 4.

Kranjsko: 126 hranilnic in posojilnic, 35 kmetijskih in konsumnih zadrug, 48 mlekarških zadrug, 17 obrtnih zadrug, 2 zvezi; skupno 228.

Štajersko: 38 hranilnic in posojilnic, 10 kmetijskih in konsumnih zadrug, 1 obrtna zadruga; skupno 49.

Trst: 3 hranilnice in posojilnice, 5 kmetijskih in konsumnih zadrug, 1 obrtna zadruga; skupno 9.

Skupaj: 254 hranilnic in posojilnic, 95 kmetijskih in konsumnih zadrug, 54 mlekarških zadrug, 27 obrtnih zadrug, 3 zveze; skupno 433.

Po nekaterih pojasnilih predsednika dr. Kreka poroča predsednik nadzorstva dekan Lavrenčič, da je nadzorstvo našlo vse knjige, inventar in bilanco v redu, in zato predlaga, da se računi odobre in se izreče načelstvu zahvala. Poleg tega nasvetuje, da naj se pazi, da se kreditna mera ne prekorači, in priporoča, da naj se izvršuje stroga revizija vseh zadrug, zlasti onih, ki imajo pri Zvezi kredit.

Dr. Krek pripomni, da se bodo vpeljale nadrevizije, kar bo zdaj mogoče, ker je število revizorjev zadostno. Zadruge naj sporočajo morebitne želje in pritožbe naravnost načelstvu, in ne posameznim uradnikom v pisarni.

Letni račun in bilanca za l. 1907. se nato odobrita.

Glede razdelitve čistega dobička predlaga dr. Krek, da naj se 10.000 kron porabi za rezervni zaklad, ostalo pa naj se dene v poseben likvidacijski zaklad.

G. I. Kramberger upa, da se bo dobiček od sedaj naprej vedno ponavljal. Predlaga, da bi se napravil poseben zaklad za podporo malih posojilnic in zadružništva sploh v obmejnih krajih. — Dr. Krek izjavi, da bi tak sklep bil po pravilih nedopusten.

Župnik Hladnik predlaga, da naj se polovica čistega dobička odkáže rezervnemu zakladu, polovica pa posebnemu penzijskemu zakladu za Zvezine uradnike. Temu predlogu ugovarja dekan Lavrenčič, češ da bodo od novega leta naprej tako vsi uradniki morali biti zavarovani.

G. Vrečko iz Ponikve na Spod. Štajerskem se pridružuje predlogu g. Krambergarja s pristavkom, da bi „Zveza“ takim posojilnicam, ki imajo več hranilnih vlog nego posojil, zlasti v prvem času njihovega obstoja zvišala obrestno mero.

Dr. Krek povdarja, da je obrestna mera pri nas splošno previsoka. Toda Zadružna Zveza ni banka in ji v taki obliki, kakor je osnovana sedaj, ni mogoče denarja dražje nalagati. Vendar bi bila morda Zveza pripravljena za take vsote, ki se nalože stalno proti najmanj enoletni odpovedi, obresti nekoliko zvišati. S tem bi takim posojilnicam, ki imajo preveč denarja, bilo že nekoliko pomagano.

Župnik Hladnik zagovarja še enkrat svoj predlog glede pokojninskega zaklada za Zvezine uradnike, ker po novem zavarovalnem zakonu bo pokojnina prav malenkostna. S tem bi Zveza le pridobila, ker bi se uradniki potem ne menjavali vedno.

Dr. Korošec stavi k temu predlogu izpreminjevalni predlog, da naj se načelstvu naroči, da razmišlja o tej stvari.

Pri glasovanju se sprejme predlog načelstva glede porabe čistega dobička iz leta 1907. Istotako obvelja dodatni predlog dr. Korošca.

Volitev načelstva se izvrši „per. accalamentum“ in so bili izvoljeni: Janislav Vrsalović, veleposesnik in župan v Selcih na Braču, Dalmacija; Hanibal Škerl, Trst; dr. I. Alfrevič, Dalmacija; drž. posl. dr. Benkovič, Brežice; dež. posl. Mandelj; drž. poslanci Fr. Demšar, Fr. Grafenauer, dr. Ant. Korošec. — V nadzorstvo se izvolijo prejšnji člani, namreč: dekan Iv. Lavrenčič, dr. Fr. Dolšak, dr. Ant. Janežič, župnik Iv. Hladnik, knjigovodja in posestnik Iv. Podlesnik, odvet. koncip. dr. Lovro Pogačnik, nadučitelj Matija Rant, župnik Konrad Texter in na novo kaplan J. Zabret.

Zatem je podal dež. odb. dr. Evg. Lampe pregledno sliko o razvoju zadružništva na avstrijskem jugu. Naše zadružništvo vedno in redno narašča, toda zadruga se ne množe samo po številu, ampak rastejo in se krepe tudi po svoji notranji moči. Stalno na-

rašča tudi število članov. Stanje hranilnih vlog se je pomnožilo od K 16,779.019.72 v letu 1904 na kron 130,051.957.20 v letu 1906. Napredek opazujemo tudi pri čistem dobičku zadrug, ki je l. 1906 znašal že K 278.520.13. Zadružna misel sega vedno bolj v družabno življenje. Vsled zadružnega dela so se odprli ljudstvu novi viri dohodkov. Nastali so novi obrti, ki vstvarjajo nove vrednosti v naši deželi. Skraja so se snovala konsumna društva, ki so skrbela le za male potrebščine. Take zadruga, ki niso imele v sebi življenske sile, so zaspale. Število zadrug je l. 1904 in 1905 padalo, l. 1906 pa se je zopet začelo dvigati. Zadruga so prestale prve težave, in ko so jih prebile, se zdaj zopet razvijajo. Tista zadružna podjetja, ki se pečajo z blagovnim prometom, so imela l. 1904 članov 13.681, 12.920 l. 1905 in 13.988 v l. 1906. Iz teh števil je razvidno, da je bila l. 1905 prišla kriza, katero so pa zadruga prebolele. Zdaj nastajajo produktivne zadruga, kar kaže, da narašča v ljudstvu duh podjetnosti. Vendar se je prav za prav v tem oziru še malo storilo. Treba nam je pred vsem več produktivnih živinorejskih in sadjarskih zadrug, od katerih bi ljudstvo dobilo lahko največ dobička. Tu je za nas glavno polje za zadružno delo in tukaj bo treba še mnogo storiti, da se odstranijo razne zapreke, ki ovirajo zadružni razvoj. Pred vsem bo treba poskrbeti za boljšo strokovno izobrazbo, kmetijski pouk v šoli se mora povzdigniti. Dolžnost države, dežele in drugih faktorjev je delati na to, da se v tem pogledu izboljšajo razmere. V imenu deželne uprave obeta, da se bo od strani dežele storilo vse, da se dvigne med ljudstvom smisel za zadružništvo in strokovna izobrazba našega kmeta. Govornik želi, da bi zadružništvo med Jugoslovani vedno tako napredovalo kakor do sedaj in se držalo gesla: Zdravo ohraniti, slabo odstraniti.

Nadrevizor in potovalni učitelj g. Vladimir Pušenjak poroča nato o revizijah, ki jih je izvršila Zadružna Zveza. Revizij je bilo 152 v l. 1906 in 179 v l. 1907; za letos je rešiti nekaj zaostankov, na novo je projektiranih 240 revizij. L. 1907 se je opravilo na Kranjskem 120 revizij, na Primorskem 24, na Štajerskem 22, na Koroškem 3 in v Dalmaciji 10. Število revizij se bo letos pomnožilo, ker je na razpolago večje število uradništva. Pri revizijah se je v obče opazalo, da je posebno delovanje nadzorstev pomankljivo in nezadostno. Opozarja člane nadzorstev, da vestno izpolnjujejo svoje dolžnosti. Tudi zadolžnice pri mnogih zadružnih zavodih niso v takem redu kakor bi morale biti. Pomankljive so dostikrat tudi pristopnice. Redne seje načelstva so precej redke pri nekaterih zadrugah. Veliko važnost je polagati na nenapovedane revizije, ki dado pravi vpogled v poslovanje zadrug. Istotako je velikega pomena, da bi se vsaj denarne zadruga

revidirale vsako leto. Vpeljale se bodo najbrže nadrevizije. Revizorji so bili dostikrat pri svojem poslu ovirani s deli, ki ne spadajo v njihov delokrog: dostikrat so morali delati izpiske, napravljati računске zaključke i. t. d. Da se bo odpravil ta nedostatek, uredila bo Zveza poseben revizijski oddelek, kjer se bodo poslovne knjige točka za točko pregledale in se sestavljale bilance onim zadrugam, ki nimajo v ta namen na razpolago zadostno izurjenih močij. Potrebne so tudi generalne revizije. Da se bo pri revizijah postopalo enotno, imeli bodo revizorji mesečne konference, na katerih se bodo obravnavala tozadevna vprašanja. — Knjigovodstvo pri mlekarnah je še precej zanemarjeno. Tukaj bo treba napraviti red, kajti natančno knjigovodstvo in redno poslovanje sta neobhodna predpogoja za nadaljno delovanje in sicer ne samo pri mlekarnah ampak pri vseh zadrugah. Končno omenja še poučne tečaje, katere je priredila Zveza in ki so gotovo mnogo koristili. Ti tečaji so bili prirejeni za upravnike in poslovodje zadrug. Treba bi pa bilo pouka tudi članom načelstev in nadzorstev, za katere naj bi se prirejali posebni poučni shodi po posameznih okrajih.

Z ozirom na to poročilo opozarja dr. Krek na okrožnico, ki jo je Zveza poslala vsem nadzorstvom svojih zadrug s pozivom, da naj strogo izvršujejo svoje dolžnosti.

Pri slučajnostih se vname daljša debata o predlogu štajerskih delegatov, da naj Zadružna Zveza osnuje za Spodnje Štajersko posebno podružnico s sedežem v Mariboru. V debato posežejo gg. Gomilšek, dr. Hohnjec, dr. Korošec, ki se toplo potegujejo za tako napravo.

Za dalmatinske zadruge želi o. Bono Šarić, načelnik seoske blagajne v Kruševu, da se nastavi lasten revizor. Tudi želi, da se za dalmatinske zadruge napravi s posredovanjem Gospodarske Zveze posebno skladišče. — Dr. Krek odgovori, da bo Zveza za Dalmacijo nastavila stalnega revizorja. — Dr. Lampe pojasnuje težkoče, ki ovirajo Gospodarsko Zvezo, da ne more napraviti posebnega skladišča za Dalmacijo.

O predlogu štajerskih zastopnikov glede podružnice v Mariboru govore še dr. Pegan, dr. Hohnjec in dr. Krek, na kar se sklene, da naj to zadevo reši po svoji previdnosti glavni odbor.

S tem je dnevni red izčrpan. Predsednik dr. Krek se zahvali za obilno udeležbo na glavni skupščini ter sklene občni zbor.

Načrt novega zadružnega zakona.

Določila postave iz leta 1873. o pridobitnih in gospodarskih zadrugah niso več primerna sedanjim potrebam zadružništva, ki je zelo napredovalo. Pra-

vosodno ministrstvo je izdalo zato načrt za nov zadružni zakon. O tem načrtu se vrši na Dunaju enketeta zadružnih strokovnjakov, katere sta se udeležila izmed Slovencev predsednik Zadružne Zveze v Ljubljani, dr. J. E. Krek, in ravnatelj celjske Zveze, Frančišek Jošt. Posvetovanje je otvoril justični minister Klein z velepomembnim govorom. Minister je izvajal sledeče:

Nova zadružna postava mora rešiti drugo nalogo, kakor jo je imela postavodaja, ki je izdala sedanjí zakon. Boji o zadružnem načelu so končani.

O vrednosti in koristi združitve za skupne koristi imajo zdaj povsod enako mnenje.

Procvtanje avstrijskega zadružništva nam dokazuje, da je bila zdrava in prava organizacija, ki so jo dobile zadruge po postavi iz leta 1873. Tega leta je bilo v naši državi 1550 zadrug, leta 1906 pa 11.683. Kreditne zadruge so se pomnožile od 943 na 7886. Veliko ulogo igrajo rajfajznovke. Poskočilo je število konsumnih društev od 540 na 965. Registrirane kreditne zadruge so imele l. 1878 članov 299.867, koncem l. 1903 pa 1.634.375 članov. Kreditne zadruge so kreditirale koncem l. 1885 okoli 469.000.000 kron, koncem leta 1903 pa že 1.284.000.000 kron. Hranilne vloge in vloge v tekočem računu so se pa pomnožile od 384 na 1453 milijonov kron. Aktiva in pasiva vseh kreditnih zadrug so pa izkazale bilanca 487 milijonov kron koncem leta 1885, koncem leta 1903 pa 1822 milijonov kron.

Zadružništvo se je torej vkoreninilo, njegovi temelji so se izkazali za prave. Postavodaja ima nalogo ohraniti, kar že obstoji in kar se je tekom let izkazalo za dobro; zato bi bilo napačno v tem oziru izvršiti kakšne bistvene izpremembe. Zadružno pravo je treba le v toliko izpremeniti, v kolikor so se vsled narastka in intenzivne udeležbe zadrug pri prometu pokazale v postavi vrzeli in je vsled tega potrebna izpopolnitev.

V ospredju vseh izprememb je preosnova jamstvene dolžnosti. Načrt hoče v tem oziru tako preuredbo, da postavi namesto neomejene jamstvene dolžnosti neomejeno dodatno odgovornost in zadružniške upnike napoti na reparticijsko postopanje, katero bo tudi treba izboljšati.

Zgodi se lahko, da kakšna zadruga pride začas v zadrego, ne da bi s tem bil v nevarnosti njen nadaljni obstoj. S pomočjo takojšnje izredne pomoči bi se jo lahko rešilo, kar bi večkrat bilo v interesu zadruge in upnikov. Načrt namerava zadrugam za tak slučaj dovoliti, da razpišejo dodatna vplačila na poslovne dežele in s tem povečati poslovno glavnico. Na ta način bi bilo konec vsem pravnim dvomom in negotovostim v tem oziru.

Velik nedostatek sedanjega pravnega položaja, ki je za marsikatero zadrugo bil poguben, je ta, da članki registri ne nudijo zanesljive informacije glede na stanje članov. Treba bo tozadevnih zakonskih naredb. Tudi predpisi glede na obligatorično revizijo se morejo izpopolniti. Nadalje vsebuje načrt za kreditne zadruge in konsumna društva posebna določila glede na njihov delokrog in njegovo posebnost. Važna so določila, ki izkušajo doseči izravnavo interesov med konsumnimi društvi in trgovstvom.

Nato se je začela podrobna enketa, v kateri se bodo točko za točko obravnavale posamezna določila.

Zakonski načrt se skoraj v polnem obsegu naslanja na združni zakon, kakršnega imajo v Nemčiji. V smislu sklepov te enquete bo vlada izpremenila svoj prvotni načrt ter ga še le potem predložila državnemu zboru.

Kmétiškemu stanu več izobrazbe!

Težko se mora dandanašnji boriti za vsakdanji kruh, kdor pripada kmétiškemu stanu. Resnica je sicer, da se od vseh strani oglašajo pritožbe, da vedno rastejo cene živežu in vsem življenjskim potrebščinam, ali tega ni kriv kmétiški stan. Tudi njemu se namreč množe bremena, zlasti zemljiški dolgovi prihajajo od leta do leta večji in s tem postaja kmetov položaj zmirom obupnejši. Če se kako ne obrne na boljše, je poguba kmétiškega stanu neizogibna. Merodajni krogi se trudijo, da bi čim preje preosnovali našo domovino v industrijsko državo, kakor da bi ne bilo pogojev, da more ostati Avstrija v prvi vrsti poljedelska država. Vse zahteva cenejšega kruha, žito naj pride od koder hoče. Malokdo se pa vpraša, kako se godi domačemu kmetu.

Kmétiški stan tvori do sedaj 52 odstotkov vsega prebivalstva v Avstriji, in ravno industrija je vendar v prvi vrsti odvisna od kupovalne moči domačega ljudstva. Če to prebivalstvo uboža, trpela bo tudi industrija in trgovina. Resnica je, da daje kmétiški stan tudi dandanes vsemu ljudstvu živž in moč. Brez njega bi mesta ne mogla rasti, ampak bi se število njihovih prebivalcev kmalu začelo krčiti, ako ne bi vedno iznova dobivala z dežele pritoka svežih, zdravih sil.

Kako pa je to, da se tako številen kmétiški stan ne postavi po robu tem pogubnim strujam? Zakaj je kmečki stan takorekoč brez moči? Po naših mislih zato, ker mu manjka primerne izobrazbe, kakršne terja sedanja nova doba.

Sicer je dobiti poljedelcev, ki so se znali prilagoditi sedanjim razmeram in si pridobiti za gospodarstvo potrebnih vednosti, ali teh je razmeroma malo. Voditelji kmečkega gibanja pa so celo dostikrat zapuščeni od lastnih vrstnikov.

Kmetijskih šol je sicer obilo, imamo visoke šole, srednje šole, akademije, nižje gospodarske šole in celo vrsto zimskih nadaljevalnih šol. Uspeha pa le ni pravega. Višje poljedelske šole morejo pohajati samo sinovi premožnih starišev, ubožni morejo obiskovati samo zimske šole. In prav obisk poljedelskih šol je razmeroma slab. Na Moravskem je bilo n. pr. v teku 30 let na 6 kmetijskih šolah vsega skupaj samo 2000 učencev, torej zelo malo; kajti povprečno je prišlo na vsako šolo vsako leto samo 11 učencev. Da kmetje ne žele pouka, tega ne bo nihče trdil; vzroki tako nezadostnega obiskovanja strokovnih šol so drugi. Na deželi se namreč živo čuti pomanjkanje delavcev in če pošlje kmet svojega sina v poljedelsko šolo v drug kraj, stane to denar. Na delavce pa se ni mnogo zanašati, ker jim dostikrat manjka vestnosti. Zato je kmet navezan sam na se in željno čaka, da mu dorastejo otroci, da bi mu pomagali nositi breme gospodarstva.

To so vzroki, zakaj kmet ne more tako lahko pogrešati sina doma in ga poslati v šole. Zato bi se morala dati kmetu prilika, da bi se izobrazil, na tak način, da ne bi izgubil niti časa niti denarja niti delavnih domačih moči. To pa se da edino doseči s tem, da se osnujejo poljedelske nadaljevalne šole, ki naj bi bile v zvezi z ljudsko šolo. Na Pruskem je bilo leta 1902 ustanovljenih za kmétiško mladino 1427 takih nadaljevalnih šol, ki so bile spojene z ljudskimi šolami, in vseh učencev na teh šolah je bilo 20.755. Ravno tako so podobne šole osnovali v drugih državah, kakor v Belgiji, Švici in na Danskem.

V nekaterih državah je obisk kmetijskih nadaljevalnih šol zasilen. Povsod se priznava, da mora imeti kmet dandanes skrbnejšo izobrazbo nego prej, ko se nanj ni stavilo toliko zahtev.

Pri nas bi mogli deželni zbori preskrbeti, da bi se učiteljstvo izobrazilo v kmetijskih stvareh na višjih poljedelskih šolah v posebnih, za to prirejenih tečajih. Deželni šolski sveti pa bi morali gledati, da bi se takšne nadaljevalne šole ustanovile posebno tam, kjer je kmetijska šola preveč oddaljena. Učitelji, ki bi obiskovali take učne tečaje, bi morali napraviti izpit, da bi se na ta način dobilo jamstvo, da morejo v nadaljevalni šoli s pridom poučevati. Tiste učitelje, ki bi napravili izpit, bi morali takoj prideliti nadaljevalnim šolam, katerih obisk bi moral biti zasilen. Take nadaljevalne šole bi bilo tekom 20 let mogoče osnovati po vsej Avstriji. V mnogih deželnih zborih so bili že stavljeni tozadevni predlogi, toda do sedaj načrt za kmetijske nadaljevalne šole ni bil še nikjer uresničen.

Kako te načrte dejansko izvesti, to bi bila naloga in dolžnost deželnih zborov.

Književnost.

Zakoni o javnih knjigah. Delo s tem naslovom, ki je je uredil dr. Ed. Volčič v Novem mestu, a izdalo društvo „Pravnik“, katero smo omenili pri oceni „Poljudne pravne knjižnice“ v 1. letošnji številki našega lista, je ravnokar izšlo. V tej knjigi so zbrani popolni predpisi o zemljiški knjigi, tudi vzorci prošenj za razne knjižne vpise (intabulacije), in pa njih kolžovanje, dalje predpisi o železniških in rudniških knjigah, o zasilnih potih, o konverziji (premenitvi) intabuliranih terjatev in dotičnih olajšavah, o zastavnih listih, o radiciranih obrtih, cerkvenih posestvih, o melioraciji (zboljšavi) zemlje, o delitvi dedine pri sosednjih kmetijah o razdelbi skupnih zemljišč in o zlozbi (komasaciji) zemljišč, o zaokroženju gozdnih mej. Vsem predpisom so dodana pojasnila iz sodeb najvišjega sodišča ter stvarna kazala po abecednem redu, tako, da tudi priprost človek lahko v knjigi hitro najde željenega pouka. Knjiga ima skupno 618 strani in stane popolno v platno vezana le 6 K.

Te knjige bi pač ne smelo manjkati v nobeni posojilnici niti v drugih naših gospodarskih zavodih.

Razun drugih knjg istega pisatelja, ki so razvidne v inseratu na drugem mestu našega lista, je posebno še priporočati stensko tabelo o kolkovini in vpisnini pri zemljiško-knjižnih prošnjah, katera tabela stane samo 60 vin. —

Pogoji naročil so razvidni v omenjenem inserat našega lista.

Zadružni pregled.

Nove zadruge. Meseca aprila t. l. so bile v zadružni register vpisane sledeče slovenske in hrvaške zadruge.

Na Kranjskem:

- Vrh (Črnomelj; okr. sod. Rudolfovo), Kmetška hranilnica in posojilnica, reg. zadr. z neom. zavezo na Vrhu (Bela krajina).
- Spodnja Šiška (dež. sod. Ljubljana), Vodovodna zadruga v Spodnji Šiški, reg. zadr. z om. zavezo.
- Vič (dež. sod. Ljubljana), Ljudska hranilnica in posojilnica na Viču, reg. zadr. z neom. zavezo.
- Gorenja vas (dež. sod. Ljubljana), Hranilnica in posojilnica v Gorenji vasi, reg. zadr. z neom. zavezo.
- Postojna (dež. sod. Ljubljana), Kmečka gospodarska zadruga, reg. zadr. z om. zavezo.
- Dražgoše (dež. sod. Ljubljana), Hranilnica in posojilnica v Dražgošah, reg. zadr. z neom. zavezo.
- Gorje (dež. sod. Ljubljana), Živinorejska zadruga v Gorjah, reg. zagr. z om. poroštvom.
- Ljubljana (dež. sod. Ljubljana), Osrednja perutninarstva zadruga v Ljubljani, reg. zadr. z om. zavezo.
- Ljubevč pri Idriji (dež. sod. Ljubljana), Perotninarstvo za Idrijo in okolico, reg. zadr. z om. zavezo.

Na Štajerskem:

- Ljutomer (Maribor), Trsničarska zadruga v Ljutomeru, vpisana zadr. z om. poroštvom.
- Št. Jurij ob južni železnici, (Celje), Mlekarska zadruga v Št. Jurju ob južni železnici, reg. zadr. z om. zavezo.

Šmartno v Rožni dolini (Celje), Kmečka hranilnica in posojilnica v likvidaciji.

Konjice (Celje), Kmečka hranilnica in posojilnica v Konjicah, reg. zadr. z neom. zavezo.

Na Koroškem:

Pliberk (Celovec), Posojilnica v Pliberku, reg. zadr. z neom. zavezo.

Slov. Plajberg (Celovec), Posojilnica v Slov. Plajbergu, reg. zadr. z neom. zav. v likvidaciji.

Na Primorskem:

Višnjan (Rovinj), Gospodarsko trgovačko društvo, reg. zadr. na ograničeno jamčenje.

Št. Ferjan (Gorica), Kmečka hranilnica in posojilnica v Št. Ferjanu, reg. zadr. z neom. zavezo.

Prvačina (Gorica), Kmečka hranilnica in posojilnica v Prvačini, reg. zadr. z neom. zavezo.

Prvačina (Gorica), Kmečka posojilnica v Prvačini.

Vipolže (Gorica), Kmetijsko društvo v Vipolžah, reg. zadr. z om. zavezo.

V Dalmaciji:

Split (Split), Kovinarski konsorcij s ograničenim jamstvom.

Krivodol (Split), Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Gdinj (Split), Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Kučiče (Split), Seoska blagajna za štednjo i zajmove u Kučićim je premenila tvrdko v: Seoska blagajna za štednjo i zajmove u Kučićim-Svinišćim.

Stobreč (Split), Pučka blagajna za štednjo i zajmove, zadr. uknjižena na neograničeno jamčenje u Stobreču-Kamenu.

Žegar (Split), Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje u Žegaru.

Iz zadružnega registra sta bili izbrisani:

Radovljica (Ljubljana), Stavbinska družba reg. zadr. z om. zavezo v Radovljici v likvidaciji — vsled končne likvidacije.

Spodnje Dane (Ljubljana), Mlekarska zadruga v Sp. Danah, reg. zadr. z om. poroštvom — vsled končne likvidacije.

Mlekarski tečaj na Vrhniki. Vodstvo mlekarskega poučnega tečaja na Vrhnike je od kmetijske družbe kranjske prešlo na poseben kuratorij. Ta zadeva je bila svoj čas vzbudila precej pozornosti v naši javnosti. Obstanek je tečaju sedaj zagotovljen. Kuratorij obstoji iz zastopnikov deželne odbora kranjskega, deželne vlade, „Mlekarske zveze“ in kmetijske družbe.

Osrednja perutninarstva zadruga v Ljubljani. Perutninarstvo donaša kranjski deželi nad 2 milijona kron. Vendar bi se pa dohodki iz te kmetijske panoge lahko potrojili. Pri nas je v perutninarstvu še veliko zboljšati in to se zgodi najlažje zadrružnim potom. Pomanjkanje jajc in perutnine je vedno večje in ta stroka donaša pri umnem ravnanju obilo dohodkov. Za povzdigo perutninarstva se je osnovala pred kratkim v Ljubljani osrednja zadruga, ki ne bode delovala samo na Kranjskem, ampak na celem Slo-

venskem. Na čelu tej zadrugi je znani ekonom in vodja „Marijanišča“ gospod kanonik Kalan. „Marijanišče“ razpolaga z velikim in najmoderneje urejenim perutninarškim zavodom, na katerem se preizkušajo za naše razmere pripravna plemena, zbirajo najboljše vrste in delijo po deželi jajca za valenje in plemenske živali. Po vsej deželi naj bi se osnovala podružnice in perutninarski zavodi. Tam, kjer se oglasi 20 udov, se osnuje lahko podružnica. Zadruga kupčuje potom „Mlekarske zveze“ v Ljubljani z jajci, ki se nabirajo s posebnimi zaboji. Sedež osrednje perutninarske zadruge je pri „Mlekarski zvezi“ v Ljubljani, Dunajska cesta 6, kjer se dobe vsa pojasnila o perutninarstvu. Zadruga ima na razpolago strokovnjake za predavanja in nasvete, načrte za hleve, spise za pobiranje jajc in ravnanje s kokoši. Želeti bi bilo, da se gospodje, ki imajo zanimanje za perutninarstvo in združništvo, delovanja v tej panogi kmetijstva poprimajo, da pristopijo zadrugi in nabirajo naročnike. Delež znaša 2 K, pristopnina pa 1 K za vedno. Čim več udov bo imela zadruga, tem bolj bode uspešno delovala. Kakor smo v drugih kmetijskih strokah napredovali, tako moramo tudi v perutninarstvu.

Podpora. Hranilnici in posojilnici v Boljuni v Istri je poljedelsko ministrstvo na posredovanje Zadrugne Zveze v Ljubljani dovolilo podporo v znesku 500 kron v pokritje ustanovnih stroškov. Mlekarska zadruga na Prestranku je dobila 2000 kron državne podpore.

Osrednja jednota gospodarskih zadrug v kraljestvu Češkem. Ta češka zadrugna zveza je najmočnejša v Avstriji, kajti sedaj šteje že okoli 1500 zadrug. Na Nemškem jo prekaša edina bavarska zveza. Zveza ima svoj dom v Pragi, ki se po velikosti in krasoti lahko meri z drugimi krasnimi palačami praškega mesta. Na občnem zboru jednote, ki se je vršil 20. aprila t. l., je bilo zbranih okoli 700 zastopnikov združništva, pač lepo število, katero bi tudi pri nas lahko služilo v zgled, kako se je treba zanimati za zadrugno delo.

Pred desetimi leti je bila zveza še v povojih, in nasprotniki so s pomilovalnim posmehom gledali njeno delo. Danes pa je zveza postala važen gospodarski činitelj, ki uživa ugled in ima veljavo povsod po širnem češkem kraljevstvu. In po pravici! Kajti njeni uspehi kažejo, da zveza izborno rešuje svojo nalogo. Njen denarni promet je v letu 1907 znašal nad 139 milijonov kron, v letu 1906 pa 101 milijon, torej je promet v tej panogi napredoval za 38 milijonov kron. Zveza deluje tudi kot centrala za nakup in prodajo kmetijskih potrebščin in pridelkov. V tem oddelku je imela prometa na izdatkih za blago 5,373.422 kron, na prejemkih za blago z zalogami vred pa 5,456.402 K.

Od posameznih vrst zadrug, ki pripadajo zvezi, omeniti je v prvi vrsti rafajznovke, katerih je bilo koncem minolega leta 1143, drugih gospodarskih zadrug je bilo 276. Med njimi zavzemajo prvo mesto strojne zadruge, katerih je bila koncem l. 1907 že 108. In pri nas? Dalje je zveza imela včlanjenih 17 živinorejskih, 12 lanarskih in 6 zadrug za porabo sadja, 2 zadrugna mлина, 3 žitna skladišča z valenimi mlini in 40 mlekarskih in sirarskih zadrug. — Število članov v vseh zadrugah je znašalo 126.763, med njimi največ pri rafajznovkah, 99.994, pri drugih gospodarskih zadrugah pa 26.769. — V letu 1907 je „Jednota“ narastla za 108 rafajznovk in 63 gospodarskih društev. Izstopila ni nobena zadruga, likvidiralo jih je šest. — Kakor razvidno, se češko združništvo še vedno širi, in sicer z vedno večjo hitrostjo. Zanimanje je zlasti veliko za strojne zadruge.

Češkemu kmetu je postala organizacija v zadrugah že neobhodno potrebna.

Slovansko trgovsko podjetje v Trstu. Koncem meseca aprila so ustanovili v Trstu nekateri podvzetni trgovci veliko spedijsko komisijonalno družbo „Balkan“, ki name-rava voditi in organizirati trgovino v slovanskih rokah. Družba je ustanovljena kot zadruga.

Žitna banka v Avstriji. Kakor poročajo češki listi, posvetujejo se merodajni kmetijski krogi prav živahno o ustanovitvi „žitne banke“. Ta načrt hoče podpirati, kakor se sliši, tudi poljedelsko ministrstvo. Imenovana banka bi se naslanjala na tako zvane skladiščne zadruge, ki kupujejo od kmetov žito in jim tako omogočijo, da morejo svoje pridelke spraviti v denar kadar sami hočejo, a ne kadar hoče trgovec. Na ta način bi bilo banki mogoče naravnost uplivati na ceno poljskih pridelkov na svetovnem trgu ter bi se dalo omejiti oderuštvo in prekupčevanje v žitni trgovini, zlasti pa ogrska blanko-terminska kupčija. S to banko bi bila tudi v zvezi osrednja zadrugna blagajna, katere ustanovitvi pa se stavijo tako različne zapreke, da je vsaj za sedaj več kot dvomljivo, da bi se osnovala v doglednem času.

Zavarovalna zadruga ogrskih poljedelcev obstoji že sedem let. Iz letnega poročila, ki ga je v imenu odbora podal na letošnjem občnem zboru predsednik grof Zelenski, je povzeti, da je zadruga tudi v letu 1907 lepo uspevala, čeprav so se ji stavile razne ovire in zapreke. Dohodki na premijah v oddelku zoper ogenj so znašali 1,335.618 kron, v oddelku zoper točo 549.750 kron. Zavarovana vrednost je znašala v oddelku zoper ogenj 375,122.899 kron in v oddelku zoper točo 23,489.932. Upravni dobiček iz navadnih poslov znaša 41.877 kron in se je od te vsote dovolilo 50dstotne obresti za ustanovno glavnico znašajočo 677.500 kron, ostanek v znesku 8002 kroni se je prepisal na novi račun. Rezerva znaša 243.705. Za uradništvo zadruge se je napravil poseben zaklad za starostno preskrbo.

Korist prodaje živine zadrugnim potom. Glasilo kmetijskega društva za Bavarsko piše o koristi, ki jo imajo kmetje, če prodajajo svojo živino s posredovanjem zadrug: Kdor ve, da se na Bavarskem vsak dan trudi 5000 — 6000 prekupcev, da kujejo iz nokupovanja živine dobičke, kdor ima priliko, da si malo bližje ogleda, kako ravna ljudje pri svoji kupčiji, ta ve predobro, kako zelo je kmečki stan ravno v tem pogledu izkoriščen in koliko bi bili kmetje na boljšem, če bi odstranili to prekupčevanje. Če bi naravnost prodajali svojo klavno živino, mogli bi jo prodati ob ugodni priliki, kadar bi jim najbolj kazalo ter bi ne bili kakor zdaj na milost in nemilost izročeni prekupcu, ki kupi živino takrat, kadar se njemu zdi prav. Resničnost te trditve izprevidi vsakdo. Toda ne govori samo ta ugodnost za to, da se izkjuči taka posredovalna kupčija, ampak tudi drugi oziri, ki jih mora imeti kmet pri živinoreji. Če kmet naravnost prodaja svojo živino, izve, da ima boljše blago višjo ceno nego manj vredno. Dočim znaša na deželi razlika med dobrim in manj dobrim blagom samo 2 — 3 pfenige (2 — 4 vinarje), znaša razloček v cenah v klavnica in sejmi v Monakovem 8 — 10 in tudi 15 pfenigov (10 — 12 oziroma 18 vinarjev) pri funtu žive teže. To bo kmete napeljalo, da bodo obračali večjo pozornost na krmljenje in rejo živine; teleta bodo puščali dalj časa pri kravi, prašiče bodo redili z boljšo pičo, in to bo le ugodno vplivalo na živinorejo. Tudi je treba opozoriti, da je proti razširjanju nalezljivih bolezni in živinske kuge težko dobiti bolj izdatno sredstvo, kakor je odprava opisane posredovalne

kupčije. Že večkrat se je dokazalo, da okoli potujoči prekupci in mešetarji zanašajo kugo na parkljih in gobčno kugo iz občine v občino, iz hleva v hlev, in tako prekrizajo vse odredbe, ki se izdado proti tem boleznim. Ti važni vzroki bi morali vsakega razumnega kmeta prepričati o potrebi, da naj se uredi prodaja klavne živine tako, da se bo prodajalo naravnost mesarjem brez vseh nepotrebnih prekupcev.

Gospodarske drobtine.

Vinarski in kletarski tečaj. V torek, dne 19 t. m. priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalický v Podbrjah pri Št. Vidu na Vipavskem teoretičen in praktičen pouk in sicer najpro „o obrambi proti peronospori“ in potem „o filtriranju in čiščenju vin in o ravnanju z vinom, ki je nastavljeno (načeto)“.

Pri tej priliki bode praktično razkazoval najnovejše stroje za pokončavanje peronospore, kakor tudi nov, velik, azbestni filter.

Po predavanju se bo vršila pokušnja vin iz državne kleti v Podbrjah, pridelek državne trtnice na Slapu iz leta 1907.

Želeti bi bilo obilne udeležbe zlasti od strani večjih posestnikov, gostilničarjev vinskih trgovcev itd.

Prepoved goldinarske veljave. Dunajski uradni list je prinesel odredbo, s katero se prepoveduje raba goldinarske veljave v poslovanju trgovcev in obrtnikov z občinstvom. Kdor bi se zoper to pregrešil, bo kaznovan z globo od 2—200 K oziroma zaporom od 6 ur do 14 dni. Odredba stopi s 1. julijem v veljavo.

Revizija železniških prometnih predpisov. Pododsek državnega železniškega sveta za revizijo železniških prometnih predpisov je končal svoje posvetovanje o načrtu novega prometnega pravilnika, ki ga je izdelalo železniško ministrstvo. Vladni zastopnik je izjavil, da se morajo posvetovanja o vladnem načrtu pospešiti. Nato je odsek izrazil željo, da bi različne strokovne in stanovske korporacije podale svoje želje in mnenja. Osrednji zavod za varstvo poljedelskih in gozdarstvenih koristi je sklical prizadete zastopnike k skupnemu pogovoru o novem prometnem pravilniku. Tudi trgovske in obrtne zbornice so se do posameznih tvrdk obrnile s pozivom, da izrazijo svoje morebitne želje. Zadržna Zveza v Ljubljani je zlasti priporočila, da bi železniško ministrstvo vplivalo, da se pri vseh vlakih državne in južne železnice vpeljejo tako zvani hladilni vozovi za prevoz mleka. Za transport mleka je bilo dosedaj preskrbljeno silno slabo. Za kranjsko mlekarstvo je velikega pomena, da se prometne razmere izboljšajo v tem pogledu, ker gre veliko našega mleka v Trst, Pulj in na Reko. Tudi je priporočala, da bi vsi vlaki — zlasti še brzovlaki — vzprejemali pošiljatve mleka, kar bi zelo pospeševalo njega izvoz.

Kdo preskrbuje Dunaj z mesom? Marsikdo bi gotovo na to vprašanje rekel: „Najbrž žid“, in prav bi odgovoril. Dvamilijonsko mesto Dunaj je glede dobave mesa skoro popolnoma v roki enega samega žida, ki je seveda večkratni milijonar. Sicer ima lepo doneči naslov „cesarski svetnik“ — toda žid je žid. Skoro neverjetno je, da mora dva milijona dunajskega prebivalstva biti v oblasti enega samega človeka in da se mora toliko tisočev in tisočev kmetov srdito z njim boriti, da si osvoje dunajski živinski trg. Kako se „cesarski svetnik“ čuti močnega, dokazujejo

njegove lastne besede: „Če hočem, pa en edin moj telegram ustavi dovoz živine, poslane na Dunaj, in jutri ne bo na Dunaju dobiti mesa“. Kakor obvladuje on dunajski trg, tako ima njegov brat največji upliv na živinsko kupčijo v Budapešti. Stari oče teh dveh bratov je še barantal z zajčjimi kožami, njegov sin je bil že dvorni zalagatelj, vnuka pa sta zaupni osebi visokih gospodov in gospodarita tisočerin mesarjem in neštetim poljedelcem. Zakaj? Ne kmetje, ne mesarji niso organizovani. Brez organizacije pa morajo kmetje mirno gledati, kako vleče največji dobiček od njihovega truda kapitalist žid. Brez organizacije je kmetu najboljši trg nedostopen, in zato mora sebičnosti nekoliko oderuhov žrtvovati uspeh svojega dela, od katerega mu je edino še mogoče dobiti nekaj dohodkov. Brez organizacije se mora znojiti za žida in si z lastno roko kopati grob.

Kmetijska centrala za prodajo živine na Dunaju je od svoje ustanovitve dne 21. oktobra do 31. decembra 1907 prodala 612 glav živine za 182.729 kron, od 1. januarja do 27. aprila 1908 pa že 3328 glav za 1.042.632 kron. Število se je zato tako povzdignilo, ker je centrala prevzela v razprodajo tudi vso živino, ki je bila razstavljena na razstavi pitane živine na Dunaju. S te razstave se je prodalo 1092 glav živine za 333.574 kron. Največ živine je do sedaj centrala prodala iz Nižje (1294 živinčet) in Gornje Avstrije (1190) in Galicije (846); dalje sledijo Štajersko (213), Bukovina (108), Koroško (103), Moravsko (98), Češko (98) in Saleburško (3).

Mednarodni poljedelski zavod v Rimu. Dogovor, katerega so sklenili 7. junija 1905 med seboj različne države glede osnovanja mednarodnega poljedelskega zavoda v Rimu, potrdil je sedaj tudi naš cesar. Ta zavod se ima baviti — kolikor se je to zaznalo po dosedaj objavljenih izveštjih — v prvi vrsti s sledečimi posli: 1. Zbirati v kolikor mogoče hitro objavljati novice o pridelovanju žita in žitni trgovini in kakšne da so cene na merodajnih proizvajalnih in trgovinskih središčih; 2. zbirati in objavljati statistične podatke o gibanju poljedelskih delavcev, o izseljevanju in vseljevanju in po mogočnosti podatke o plačah kmečkih delavcev; 3. obveščati o pojavih in razširjenju rastlinskih bolezni in rastlinskih škodljivcev in o sredstvih, s katerimi bi se jih dalo zatirati; 4. opazovati razvoj kreditnih, zadružnih in društvenih razmer in zavarovalnic in izdajati poročila o teh razmerah. — Delovanje zavoda ne bo drugo, nego da bo zbiral, urejeval in razširjal statistične podatke, posebno se ne bo pečal s posredovanjem. Slavnostna otvoritvena seja stalnega odbora zavodovega se bo vršila 23. maja. Zastopano bo tudi avstrijsko poljedelsko ministrstvo po posebnem odposlancu.

Šole na kmetih. Uradni list naznanja postavbo, da se na kmetih preosnujejo šole tako, da se bodo učenci in učenke v višjih razredih učili praktičnega kmetijstva. Pri vsaki šoli bo tri in pol ha zemlje, katero bodo obdelovali šolarji po navodilih učiteljevih. Ta odlok izdan od ministerstva pa je priobčil uradni list — v Rumuniji. Kedaj pa pri nas?

Ali se smejo jajca, katera damo valiti, umivati? Gospodinje si dostikrat domišljujejo, da postanejo jajca za valitev nesposobna, če jih umijejo. Vendar to ni res. Ako so jajca umazana, jim umivanje le koristi. Celo potrebno je, da položimo jajca pred valitvijo za malo časa v vlažno vodo, ker potem piščeta trdo skorjo jajec lažje prebijejo.

Namakanje, parjenje, kuhanje krme. Ti načini nam služijo v to, da dosežemo razne namene. Navadno hočemo

z njimi napraviti krmo bolj primerno, laže prebavno in bolj okusno.

Če živino najprej suho krmimo in potem napojimo, dosežemo s tem, da živina bolj počasi je, da bolje prežveči, krmo bolj oslini, da se soki pri prebavi ne razredčijo z vodo in da ješa bolj počasi zapusti želodce in eva. Če torej krmimo samo suho, živina bolje prebavlja, ne glede, da ta način krmljenja nekaterim živalim bolje prija kakor mokra piča. Pri poskusu s suho krmo pri kravah se je pokazalo, da so krave rajše imele suho krmo, da so suhih otrobov pojedle še enkrat toliko kakor namočenih, da so ob mokrih otrobih manj pile in zato dajale tudi manj mleka kakor pri suhih otrobih. Zdi se mi potrebno, da to poudarjam, ker sem večkrat slišal, trditi ravno nasprotno. Vsi poskusi, ki so se doslej delali s kuhanjem, parjenjem, namakanjem zrnja, so jasno pokazali, da se redilne snovi, ki so sicer neprebavne, tudi na ta način ne naredijo prebavne. Torej nam teh načinov ni treba rabiti pri piči, ki je sicer lahko prebavna; pač pa moramo na ta način obdelovati krmo, ki se sicer slabo porabi ali pa ki bi sicer živini surova škodovala (plesniva krma). Pri krompirju je dobro, da ga kuhamo, oziroma parimo, ker ga tako bolje porabimo.

Če hočemo pripraviti krmo, ki ima slab okus ali je skvarjena, ki bi je živina zaradi slabega okusa ne jedla, jo damo, da prevre, ali jo pa vložimo, da se v svoji vročini spari. Pri tem načinu pa izgubi krma večkrat zelo mnogo snovi, ki so lahko prebavne. Prebavnost se na ta način nikakor ne zviša. Krma, na tak način pripravljena, je primerna samo za odrasla goveda, ki jih ne mislimo rabiti za pleme.

pl. Naredi v „Gosp. Glasniku“.

Pepel ima v sebi 2 odstotka fosforove kisline in 6—10 odstotkov kalija. Čim trši je les, tem več ima kalija v sebi. Pepel iglastega drevja ima 6 odstotkov kalija v sebi. Pepel je torej v prvi vrsti kalijevo gnojilo in se more prav dobro rabiti namesto kajnite ali kalijeve soli ter pred porabo mešati s Tomasovo žlindro. Z ozirom na dobroto pepela je vzeti na 100 kg Tomasove žlindre 300—500 kg pepela.

Ob kaj pripravijo kmeta muhe? Marsikdo bi utegnil začudeno vprašati, če se sme tako vprašanje smatrati za resno. In vendar napravljajo muhe kmetu veliko škodo. Muhe ne vznemirjajo in zbadajo samo domače živine, ampak oškodujejo tudi kmetov žep. Če molzno kravo nadlegujejo in pikajo muhe, tedaj živinče manj je in daje tudi manj mleka. To je bilo dokazano z mnogoštevilnimi poizkusi. Molzna krava, ki je imela v hlevu dosti prestati vsled muh, ni imela miru in počitka; ko so jo prepeljali v drug hlev, kjer ni bilo toliko muh, dajala je takoj več mleka in sicer v 7 dneh za 3 litre več. Ta poizkus uči, da mora kmet resno nastopiti zoper ta mrčes, in sicer takoj spočetka, ko se pokažejo muhe, kajti mušja samica izleže kakšnih 120 jajčkov, iz katerih nastanejo v 3 tednih nove muhe. Na ta način je mogoče, da se mušji roji tako silno namnože. Proti mušji nadlogi se priporoča, hlevove stene in strop pobeliti z apneno vodo, kateri se primeša nekoliko raztopljene sestojee iz klorovega apna in belega galuna. Tudi je dobro, da se tudi tu in tam v stene vtakne s klejem namazane palčice.

Namakanje, parjenje, kuhanje krme. Ti načini nam služijo v to, da dosežemo razne namene. Navadno hočemo z njimi napraviti krmo bolj primerno, laže prebavno in bolj okusno.

Če živino najprej suho krmimo in potem napojimo, dosežemo s tem, da živina bolj počasi je, da bolje prežveči,

krmo bolj oslini, da se soki pri prebavi ne razredčijo z vodo in da ješa bolj počasi zapusti želodec in čreva. Če torej krmimo samo suho, živina bolje prebavlja, ne glede, da ta način krmljenja nekaterim živalim bolje prija kakor mokra piča. Pri poskusu s suho krmo pri kravah se je pokazalo, da so krave rajše imele suho krmo, da so suhih otrobov pojedle še enkrat toliko kakor namočenih, da so ob mokrih otrobih manj pile in zato dajale tudi manj mleka kakor pri suhih otrobih. To je treba poudarjati, ker sem večkrat slišal trditi ravno nasprotno. Vsi poskusi, ki so se doslej delali s kuhanjem, parjenjem, namakanjem zrnja, so jasno pokazali, da se redilne snovi, ki so sicer neprebavne, tudi na ta način ne naredijo prebavne. Torej nam teh načinov ni treba rabiti pri piči, ki je sicer lahko prebavna; pač pa moramo na ta način obdelovati krmo, ki se sicer slabo porabi ali pa ki bi sicer živini surova škodovala (plesniva krma). Pri krompirju je dobro, da ga kuhamo, oziroma parimo, ker ga tako bolje porabimo.

Če hočemo pripraviti krmo, ki ima slab okus ali je skvarjena, ki bi je živina zaradi slabega okusa ne jedla, jo damo, da prevre, ali jo pa vložimo, da se v svoji vročini spari. Pri tem načinu pa izgubi krma večkrat zelo mnogo snovi, ki so lahko prebavne. Prebavnost se na ta način nikakor ne zviša. Krma, na tak način pripravljena, je primerna samo za odrasla goveda, ki jih ne mislimo rabiti za pleme.

Razstava surovega masla na Vrhniki. „Mlekarska zveza“ v Ljubljani priredi 31. t. m. in 1. rožnika v mlekarni na Vrhniki razstavo surovega masla.

Namen razstave je, preskušati in primerjati surovo maslo, odstraniti morebitne napake in seznaniti občinstvo z našimi izdelki.

Obisk razstave je brezplačen in vabljen je k tej vsak, ki se zanjo zanima.

Poučni mlekarski tečaj priredi „Mlekarska zveza“ v mlekarni na Vrhniki 2. in 3. rožnika t. l. za načelnike, oziroma one, ki imajo nadzorstvo nad mlekarnami.

Tečaj ima informacijski značaj in se bode razpravljalo o tem, česa je treba znati vsakemu načelniku mlekarske zadruge.

Vabljeni so zastopniki vseh mlekarn. Udeležitev je naznaniti do 20. t. m. „Mlekarski zvezi“ v Ljubljani, katera preskrbi na željo tudi stanovanje.

Po en zastopnik vsake pri „Mlekarski zvezi“ včlanjene zadruge dobi za čas tečaja primerno odškodnino.

Opozarjamo, da se bode v zvezi s to razstavo vršil občni zbor „Mlekarske zveze“ dne 1. rožnika, kakor je razvidno iz inserata.

Vabilo
k

OBČNEMU ZBORU

Mlekarske zveze v Ljubljani,
registrovane zedruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil 1. rožnika t. l. ob 11. uri dopoldne v
prostorih mlekarne zadruge na Vrhniki.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Volitev enega odbornika.
3. Volitev razsodišča.
4. Prememba pravil.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Računski zaključki.

Hranilnica in posojilnica v Sv. Vidu pri Zatičini,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za XII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 412, v upravnem letu pristopilo 27, izstopilo 20, koncem leta 1907 419

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . .	54 —	Deleži — izplačani . .	40 —
Hran. vloge s kap. obr.	274.756-95	Vzdignj. hran vloge . .	137.114-96
Vrnjena posojila . . .	32 666-20	Obr. hran. vlog izplač.	1.121-91
Tekoči račun z zvezo .	108 78	Obr hran vlog kapit.	19.253-83
Obresti tekočega računa	6 516-36	Dana posojila	91.923 33
Plačane obr. od posojil	9.957-08	Tekoči račun z zvezo	94 000—
Upravni in urad. prisp.	142-46	Obresti tekočega računa	6 516-36
Pristopnine	10-80	Obresti pos povrnjene	100-89
Vrnen naložen denar	8.171 83	Uprav. in urad. stroški	1.464-25
Gotov. začel. leta 1907	14.640 94	Rent. dav. in neposred.	
		pristojbina	251 98
		Naložen denar s kapita-	
		lizovanimi obrestmi .	28.171-83
		Gotovina 31. dec. 1907	7.066 06
	387 025 40		387 025 40

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	231.192 43	Deleži 838—
Tekoči račun z zvezo	182 670—	Hran. vloge s kapil.
Inventar premični	152 53	obrestni 602.770-57
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000—	Rezervni zaklad z obr. 12 684-55
Naložen denar	196.312 99	Čisti dobiček : 2.100 89
Gotovina 31. dec. 1907	7.066-06	
	618.394 01	618.394 01

Posojilnica in hranilnica v Poljanah nad Škofjoloko,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za XII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 415, v upravnem letu pristopilo 15, izstopilo 3, koncem leta 1907 427.

Prejemki	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani	30—	Deleži — izplačani	6—
Hranilne vloge s kap. obrestmi	289.788 75	Vzdignj. hranilne vloge	110.315-05
Vrnjena posojila	36.938-46	Obr. hran. vlog izplač.	890-31
Tekoči račun z zvezo	27.109-99	Obr. hran. vlog kapit.	30.297-29
Obresti tekočega računa	12.595 99	Dana posojila	74.527 —
Prodano zemljišče	3.971-36	Tekoči račun z zvezo	173.549-68
Plačane obresti od pos.	21.940-04	Inventar premični	8—
Uprav. in urad. prisp.	292-24	Nakup zemljišča	3.798 —
Tekoči rač. s člani (mle- karna)	23.780-19	Uprav. in urad. stroški	1.391-84
Plačana najemnina	638-65	Rentni davek in nepo- sredna pristojbina	374-10
Gotov. začet. leta 1907	4.384-06	Hišni davek	16-79
		Tek. račun s člani (mle- karna)	20.600—
		Gotovina 31. dec. 1907	5.695-65
	421.469 73		421.469-73

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	461 058 10	Deleži 854 —
Tekoči račun z zvezo	360 780—	Hranilne vloge s kap.
Inventar premični	552 51	obrestmi 853.056 18
Inventar nepremični	20.490-97	Predplačane obr. pos. 667 50
Zaostale obresti posojil	10.323-72	Rezerv. zaklad z obr. 5.546.70
Vrednost tiskovin	300—	Čisti dobiček 2.675 58
Vrednost kolekov	30—	
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000—	
Tek. rač. s člani (mle-		
karna)	1.934-53	
Delež pri „Ljud. pos.“	4—	
Zamudne obresti	630-48	
Gotovina 31. dec. 1907	5 695 65	
	862.799 96	862.799-96

Hranilnica in posojilnica v Vodica, h,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za III. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 85, v upravnem letu pristopilo 36, izstopilo 2, koncem leta 1907 119.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron.
Deleži — vplačani . . .	72 —	Deleži — izplačani . . . 4—
Hranilne vloge s kap. obrestmi	99.323-43	Vzdignj. hranilne vloge 52.088 64
Vrnjena posojila . . .	14.415 29	Obresti hranilnih vlog izplačane 382 06
Tekoči račun z zvezo .	39.821 28	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane 5 849-78
Obr. tekočega računa .	3.690 85	Dana posojila 34.868-10
Plačane obr. od posojil	3 279-91	Tekoči račun z zvezo . 69 890-85
Upravni in urad. prisp.	105-94	Obresti pos. povrnjene 22-46
Pristopnine	36—	Uprav. in urad. stroški 511 20
Umetno gnojilo	268-80	Rentni davek in neposredna pristojbina . . . 54-21
Gotov. začet. leta 1907	4.113 35	Darila 98—
		Gotovina 31. dec. 1907 1.357-85
	165.126 85	165.126 85

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	65.621 81	Deleži 238—
Tekoči račun z zvezo	102.150—	Hranilne vloge s kap.
Inventar nepremični	184-80	obrestmi 169.391-80
Zaostale obresti posojil	188-19	Predplač. obresti posojil
Delež pri Zadr. zvezi	1.000—	266-53
Terjatev za gnojilo	35-20	Rezervni zaklad z obr.
Gotovina 31. dec. 1907	1.357-55	317-03
		Čisti dobiček 324-19
	170.537-55	
		170.537-55

Hranilnica in posojilnica na Igu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VIII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 284, v upravnem letu pristopilo 44, izstopilo 13, koncem leta 1907 315.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani	220—	Deleži — izplačani	65 —
Hranilne vloge s kap. obrestmi	145 015 85	Vzdignjene hran. vloge	66.486-32
Vrnjena posojila	48 061-07	Obresti hranilnih vlog izplačane	122 63
Tekoči račun z zvezo	10 160-74	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane	9 201-52
Obresti tekočega računa	179-02	Dana posojila	97.812 —
Plačane obr. od posojil	12 566-12	Tekoči račun s člani	5.850—
Uprav. in urad. prisp.	148-63	Delež „Zvezi“	400—
Pristopnine	22—	Obr. posojil povrnjene	32-99
Tekoči račun z Zvezo	48.196 34	Uprav. in urad. stroški	824-99
Gotov. začet. leta 1907	4.015-52	Rentni davek in neposredna pristojbina	100-12
		Tekoči račun z Zvezo	82.717-14
		Obresti tekočega računa	160-74
		Gotovina 31. dec. 1907	4.811 84
	268.585 29		268 585 29

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
Kron	Kron		
Posojila	235.482-53	Deleži	1.575-—
Tekoči račun z zvezo	34.352 —	Hranilne vloge s kapit.	
Inventar premični	109-90	obrestni	262.276-86
Zaostale obresti posojil	131 45	Tekoči račun s člani	4 310 74
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000-—	Predplačane obr. posoj.	1.837-17
Delež pri „Ljudski pos.“	4-—	Rezervni zaklad	4 508 18
Delnica „Union“	500 —	Čisti dobiček	1.883-77
Gotovina 31. dec. 1907	4 811 84		
	276 391-72		276.391-72

Hranilnica in posojilnica v Št. Rupertu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VIII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 243, v upravnem letu pristopilo 34, izstopila 4, koncem leta 1907 273.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Deleži — vplačani . . .	170—	Deleži — izplačani . . . 20—
Hran. vloge s kap. obr. .	111.431.14	Vzdignjene hran. vloge . 34.567 11
Vrnjena posojila . . .	23.731.58	Obr. hran. vlog izplač. . 89.63
Tekoči račun z zvezo . .	11.114.53	Obr. hran. vlog kapit. . 5.692.21
Obresti tekočega računa .	1.669.85	Dana posojila 33.520 18
Plačane obresti od pos. .	4.729.58	Tek. račun z zvezo . . . 76.017.45
Uprav. in urad. prisp. . .	166.90	Obr. posojil povrnjene . 4.28
Pristopnine	34—	Uprav. in urad. stroški . 429.17
Zamudne obresti	48.52	Rent. dav. in nep. prist. . 61.63
Gotov. začel. leta 1907 .	1 146 34	Darila 329 36
		Gotovina 31. dec. 1907 . 3 511 42
	154.242.44	154.242.44

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	91.875.25	Deleži 1 365—
Tekoči račun z zvezo . .	85.400—	Hranilne vloge s kap. . 179.273.83
Inventar premični . . .	128 37	Predplač. obresti posojil . 170.94
Zaostale obr. posojil . .	853.90	Rezervni zaklad z obr. . 1.400 99
Delež pri „Zadr. zvezi.“ .	1.000—	Čisti dobiček 562 18
Delež pri „Ljud. pos.“ .	4—	
Gotovina 31. dec. 1907 .	3.511.42	
	182.772.94	182.772.94

Hranilnica in posojilnica za blejski kot na Bledu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VI. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 166, v upravnem letu pristopilo 19, izstopilo 2, koncem leta 1907 183.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Deleži — vplačani . . .	38—	Deleži — izplačani . . . 4—
Hranilne vloge s kap. .	125.856.09	Vzdignjene hran. vloge . 72 054 91
obresti	56.157.05	Obresti hranilnih vlog . 440.49
Vrnjena posojila . . .	58.563.91	izplačane
Tekoči račun z zvezo . .	1.423.85	Obresti hranilnih vlog . 13.397.71
Obresti tekočega računa .	16.322.85	kapitalizovane
Plačane obr. od posojil .	597.32	Dana posojila 120 947.82
Uprav. in urad. prisp. . .	19—	Tekoči račun z zvezo . . 52 653.20
Pristopnine	6—	Obresti pos. povrnjene . 3.21
Obresti poštne hran. . .	2 687.29	Uprav. in urad. stroški . 366 66
Gotov. začel. leta 1907 .		Rentni davek in neposredna pristojbina . 176 08
		Tiskovine 34.05
	261.701.36	Gotovina 31. dec. 1907 . 1.623.23
		261.701.36

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	320.870 94	Deleži 366—
Tekoči račun z zvezo . .	23 226—	Hranilne vloge s kapit. . 342 187 73
Inventar premični . . .	458.46	obresti
Zaostale obresti posojil .	3.916 52	Predplač. obresti posojil . 532.70
Vrednost tiskovin . . .	40—	Rezervni zaklad z obr. . 5.534 81
Delež pri „Zadr. zv.“ . .	1.000—	Čisti dobiček 2.713 51
Delež pri „Kmet. zadr.“ .	50—	
Poštna hranilnica . . .	149.60	
Gotovina 31. dec. 1907 .	1.623.23	
	351.334.75	351.334.75

Kmetijsko društvo v Žireh,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za IX. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 350, v upravnem letu pristopilo 1, izstopilo 20, koncem leta 1907 331.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Blagajniški preostanek .		Izplačani deleži 20—
leta 1906	866.74	Vrnjena izposojila . . . 7.978 24
Vplačani deleži	10—	Izdatki za blago 49.952.52
Prejemki za blago . . .	69.082.72	Voznina 2 170.32
Vrtnene potnine	20.10	Užitnina 165 02
Vrtneni delež Zadr. zv. .	190—	Inventar premični . . . 64—
		Pridobinski davek . . . 50—
		Upravni stroški 2.914.12
		Obresti izposojil 3 216.63
		Ročna blagajna 100—
		Gotovina konec l. 1907 . 3.538.71
	70.169.56	70.169.56

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Vrednost blaga	36.693.58	Deleži 5.134—
Terjatve na blagu pri .	17.570.15	Izposojila 57.140—
zadružnikih		Dolg na blagu nezadr. . 6.022.90
Terjatve na blagu pri .	14.728.52	Dolg na obr. od izpos. . 20.39
nezadružnikih		Rezervni zaklad z obr. . 4.625.52
Vred. prem. inventarja .	640.76	Čisti dobiček 558.91
Delež pri „Zadr. zvezi.“ .	10—	
Delež pri „Gosp. zvezi.“ .	220—	
Ročna blagajna	100—	
Gotov. koncem l. 1907 .	3.538.71	
	73.501.72	73.501.72

Krščansko gospodarsko društvo v Idriji,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za IX. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 517, v upravnem letu pristopilo 45, izstopilo 21, koncem leta 1907 541.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Blagajniški preostanek .		Izplačani deleži 843—
l. 1906	1.106.76	Vplač. delež Gospodar. . 320—
Vplačani deleži	798—	zvezi v Ljubljani . . .
Pristopnine	90—	Izdatki za blago 105.714.64
Izposojila začasna . . .	4.500—	Voznina 4.875.41
Prejemki za blago . . .	114 165.12	Užitnina 2.416.42
	6.031 25	Inventar premični . . . 76.43
Dar. neimeñovanega . .	100—	Davki 1.420.71
Vzdig. delež pri Zadr. .	190—	Neposredne pristojbine . 6.10
zvezi v Ljubljani . . .		Upravni stroški 3.435—
Iz Ljudske hranilnice v .		Razno poprav. pri hiši . 63 24
Idriji vzdignjen nalo- .	6.144 53	Vzajemni zavarovalnici .
žen denar		v Ljubljani zavaroval- .
Obresti nalož. denarja .	132.51	nina za blago 20.15
Neizplačana dividenda .		Obresti deležev in izpos. . 748 07
za l. 1906	341.24	Izposojilo pri Ljudski .
Tekoči račun z Zvezo .	3—	hranilnici v Idriji . . . 4.500—
		V Ljudsko hranil. vlož. . 2.132.51
		Dividenda za l. 1906 . . 6.031.25
		Neizplačana dividenda .
		l. 1906 341.24
		Razni stroški 20.10
		Gotovina konec l. 1907 . 638.14
	133.602.41	313.602.41

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Vrednost blaga	36.274.36	Deleži 16.080—
Vredn. premic. invent. .	2.045.10	Dolg na blagu nezadr. . 2 703 86
V Ljud. hran. v Idriji .		Tekoči račun z zvezo . . 3—
naložen denar	138.54	Rezervni zaklad z obr. . 11.458.44
Delež pri „Zadr. zvezi.“ .	10—	Čisti dobiček 9.202.84
Delež pri „Gosp. zvezi.“ .	340—	
Delež pri Ljudski hran. .	2—	
v Idriji		
Gotovina konc. l. 1907 .	63.14	
	39.448.14	39.448.14

VABILO

na

OSMI REDNI OBČNI ZBOR

Zadružne tiskarne v Ljubljani,

registrovane zadruga z omejeno zavezo

v torek dne 26. maja 1908 ob 6. uri zvečer

v posvetovalnici „Ljudske posojilnice“ v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta.	4. Dopolnilna volitev treh članov uprav. sveta.*)
2. Potrjenje letnih računov in bilance za l. 1907.	5. Volitev nadzorstva petero članov.
3. Sklepanje o porabi čistega dobička.	6. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 8. maja 1908.

Upravni svet:

Josip Šuman.

Franc Leskovic.

Gjuro Rašica.

*) Po § 16 pravil so izstopili sledeči gospodje iz upravnega sveta, katerih triletna doba je potekla: Anton Belec, Ivan Röger ml. in Franc Peterca.

VABILO

na

vinško pokušnje

in

vinarski shod

ki ga priredi

Kraško vinarsko društvo v Tomaju

dne 17., 18. in 19. maja 1908.

Vspored:

I.

vinarski shod.

Dne 17. maja ob 10. uri dopol.

1. Pozdrav predsednika.
2. Kake vrste trt naj sadimo in cepimo po Krasu, poroča g. Anton Štrekelj, vodja dež. kmet šole v Gorici.
3. O zboljšanju kletarstva na Krasu, poročata g. Josip Štrekelj in dež. posl. Koman.
4. Kako pospešiti prodajo terana, poroča g. Franc Gombač, vinarski komisar v Ljubljani.
5. Slučajnosti.

II.

vinška pokušnja in semenj.

Dne 16. maja ob 3. uri pop. sestane se posebna za to ustanovljena komisija za

odlikovanje vin.

Dne 17. maja v nedeljo ob 1. uri pop. se otvori

vinška pokušnja z vinskim sejmom

ki traja do 7. ure zvečer.

Dne 18. in 19. maja nadaljuje se ista od 9. ure zjutraj do 7. ure zvečer.

Kraško vinarsko društvo v Tomaju.

Vabilo

na

VI. redni občni zbor

Gospodarskega in konsumnega društva pri Sv. Mihaelu, registrovane zadruga z omejeno zavezo.

ki se bode vršil v posojilnični dvorani pri Sv. Mihaelu, dne 24. maja 1908, ob 3. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Za slučaj, da bi ob zgoraj določeni uri ne bilo zadostno število zadružnikov navzočih, vrši se pol ure pozneje drug občni zbor z istim dnevnim redom in na istem kraju, kateri bode sklepal veljavno brez ozira na število udeležencev.

Vabilo

na

VI. redni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice v Idriji, registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 24. maja 1908 v pisarni krščanskega gospodarskega društva ob 4. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje letnega računa za leto 1907.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo
na
OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Mengšu,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se vrši dne 31. maja 1908 ob pol šestih popoldne
v Stari šoli.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

V slučaju, da bi ta občni zbor ne bi sklepčen, vrši se
pol ure kasneje drug občni zbor na istem kraju in z istim
dnevnim redom, ki bo veljavno sklepal brez ozira na število
navzočih združnikov.

Vabilo
na
izredni občni zbor

Mlekarske zadruga v Dragomlju,
registrovane zadruga z omejeno zavezo,
kateri se vrši dne 14. junija 1908 ob 4. uri popoldne v
mlekarni v Dragomlju.

Dnevni red:

1. Sklepanje o razpustu zadruga.
2. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi
načelstvo in nadzorstvo.

VABILO
na
VI. REDNI OBČNI ZBOR

Mlekarske zadruga pri Sv. Mihelu,
registrovane zadruga z omejeno zavezo,
ki se bode vršil dne 24. maja 1908 ob 1/24. uri popoldne
v posojilnični dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1907.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Za slučaj, da bi ob zgoraj določeni uri ne bilo zadostno
število združnikov navzočih, vrši se pol ure pozneje drug
občni zbor z istim dnevnim redom in na istem kraju kateri
bode sklepal veljavno brez ozira na število udeležencev.

Vabilo
k
občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice na Vrhniki,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bode vršil v nedeljo, dne 24. maja 1908
v Katoliškem domu na Vrhniki ob štirih popoldne.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO
na
redni občni zbor

Kmetijskega društva v Dobrépoljah,
registrovane zadruga z omejeno zavezo,
ki se bode vršil v nedeljo, dne 31. maja 1908 popoldne
ob polu 4. uri v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
3. Odobritev računa za l. 1907.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi člane načelstvo.

Opomba: Pri nezadostni udeležbi članov se bode vršil
pol ure pozneje drug občni zbor ne glede na število na-
vzočih članov.

Vabilo
na
redni občni zbor

Kmetijskega društva na Bledu,
registrovane zadruga z omejeno zavezo,
ki se vrši dne 24. maja ob polu 5. uri popoldne
v prostorih stare šole.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1907.
4. Volitev načelstva in nadzorstva
5. Razpust in likvidacija zadruga.
6. Razgovor o strojni zadrugi.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo
k
OBČNEMU ZBORU

Hranilnice in posojilnice v Metliki,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se vrši dne 24. maja 1908 ob 9. uri dopoldne
v lastnih prostorih „Hranilnice in posojilnice v Metliki“.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
4. Prememba pravil.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi ob določeni uri ne bilo navzoče zadostno šte-
vilo članov, vrši se na istem prostoru in z istim dnevnim
redom čez pol ure drug občni zbor, ki sklepa pravoveljavno
brez ozira na število udeležencev.

Redni občni zbor

Prve žrebljarske in železo-obrtne zadruga
v Kropi in Kamnigori,ci,
registrovane zadruga z omejeno zavezo,

se vsled nesklepčnosti prvega občenega zbora, sklicanega na
dan 25. aprila 1908, vrši dne 23. majnika t. l. v društvenih
prostorih ob istem času in po istem dnevnem redu kakor
je bilo naznanjeno v 6. št. „Narodnega Gospodarja“ z dne
26. marca 1908, s pripombo, da sklepa drugi občni zbor
veljavno brez ozira na število navzočih članov.

Načelstvo.

Vabilo

na

I. redni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice v Vačah,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo 31. maja 1908 ob 3. uri popoldne
v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Prememba pravil.
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi vse člane

Načelstvo.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Trziču,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 24. maja 1908 v hranilničnih prostorih
ob pol 4. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o reviziji.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ker občni zbor dne 3. maja 1908 ni bil sklepčen,
sklepa ta občni zbor pri vsakem številu udeležencev.

VABILO

k

rednemu občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice v Trebčah,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo 24. maja 1908 ob 4. uri popoldne v
v dvorani Gospodarskega društva.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računa za zadnje četrt leta 1907.
4. Slučajnosti.

Za slučaj, da bi ob zgoraj določeni uri ne bilo zadostno
število zadrušnikov navzočih, vrši se pol ure pozneje drug
občni zbor z istim dnevnim redom in na istem kraju, kateri
bode sklepal veljavno brez ozira na število udeležencev.

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

Mlekarske zadruge na Krtini,
registrirane zadruge z omejenim poroštvom,

ki se bode vršil dne 24. maja 1908 ob 4. uri popoldne
v prostorih načelnika mlekarne na Krtini.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računa za l. 1907.
3. Predavanje mlekarskega konzulenta g. J. Legvarta.
4. Prosti razgovor.

Načelstvo.

Vabilo

na

X. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Semiču,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 24. maja 1908 ob 3. uri
popoldne v združenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi ta obč. zbor ne bil sklepčen, se vrši pol ure
pozneje drug občni zbor z istim dnevnim redom in na istem
kraju, ki bo sklepal brez ozira na število navzočih članov.

Vabilo

na

občni zbor

Posojilnice v Zatičini,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo dne 24. maja ob 3. uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1907.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o reviziji.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Za slučaj, da bi ob zgoraj določeni uri ne bilo zadostno
število zdrušnikov navzočih, vrši se pol ure pozneje drug
občni zbor z istim dnevnim redom in na istem kraju, kateri
bode sklepal veljavno brez ozira na število udeležencev.

Vabilo

na

REDNI OBČNI ZBOR

Kmetijskega društva v Stari Oselici,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, 24. maja 1908 ob 4. uri popoldne
v društvenih prostorih v Trebijah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Konsumno društvo v Gabrovici

registrirana zadruga z omejeno zavezo,

vabi na

izredni občni zbor

ki se bo vršil v nedeljo dne 24. maja ob 10. uri dopoldne
v hiši št. 12.

Dnevni red:

1. Sklepanje o razpustu zadruge.
2. Slučajnosti.

Načelstvo.

Priporočajo se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Lajca za valiti jamčeno, da je 90% plodnih, od najvišje odlikovanih pasem, ki so kot čiste vzgojene na velikih odprtih posestvih

Minorka, črne in bele, Plymouth R., hamburške zlatice, takozvane velike fazanske kokoši, italijanske bele in jerebičje barve, Faverolles à 40 vin.; Vyandotte, srebrne in bele, velike Minorke, črne rdeč. greb. amerik. Novost, italijanke bele rdeč. greb. Novost, italijanke jerebičje barve, rdeč. greb. Novost, Minorke bele, rdeč. greb. Novost, Orpington bele, Brahma svetle à 50 vin. Velike pekingške race, bele à 60 vin. Amerik. veliki bron. purani à 1 K 20 vin. Bisernice srebrno viš. à 40 vin.
Perutninarstvo Smržice, Moravsko. (Smržitz, Mähren) 9-7

Okrog 1000 hl. izvrstnega črnega vina terana je na prodaj. Vzorce pošilja, naznanja cene in daje pojasnila
Društvo za štednjo i zajmove Kaštelir — Istra. 4-3

Superfosfati

rudninski in živalski, so najboljše, najbolj zanesljivo in najcenejše gnojilo z fosforno kislino za zemljo vsake vrste.

Množina fosforove kisline zajamčena. Hitro učinkovanje, največji pridelek, neobhodno potrebno za

spomladno setev!

Vse vrste superfosfatov, kakor ammoniak-, kali-, solitarski-supefosfati se dobi v tovarnah umetnih gnojil, pri trgovcih, kmetijskih zadrugah in društvih. 16-5

MAVEC

(gips)
za gnojenje.

Izvrstno gnojilo za deteljo, lucerno, grah, fižol, lečo, travo in koruzo. 7-6

Samoborska tovarna mavca

M. Bernstein,

v Samoboru pri Kolodvoru.

Naročila sprejema poslovnica v Zagrebu, Meduličeva ulica 24.

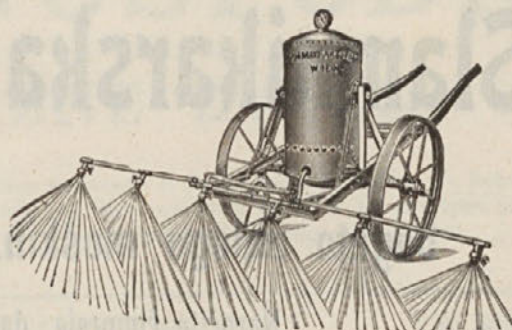
Za odpravo goršice,

ter peresnih bolezni pri krompirju in repi se z uspehom uporablja edino le Ph. Mayfarth & drugov

samodelujoča škropilnica „Syphonia“

različne velikosti,

7-7

ki se lahko nosi ali vozi. Dobivajo se še samodelujoče škropilnice za vinograde, sadna drevesa, hmeljne nasade itd. itd. ki se tudi lahko vozijo ali nosijo, ter so delane po preizkušenem načinu:

PH. MAYFARTH & drug.

tovarne za poljedelske stroje, specialna tvornica za vinske stiskalnice, vodovodne stiskalnice in stroje za izkoriščanje sadja.

Dunaj II/1, Taborstrasse 71.

Obširni ilustrovani ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupei se iščejo.

Kaj škriplje ?

voz, stroj, čevelj

Kaj pomaga?

Kolomaz, od navadnega do najfinejšega.

Olje za stroje.

Vazelinova maža za usnje.

Kje se dobi?

Najboljše in najceneje pri

M. J. Prajnik-u

v Dobričvsi na Koroškem.

Cenik zastoj!

Kmetje, zadrugé — pozor!

Svoji k svojim! Naročite skupno!

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 27.

247 24-9

Pozor!

Pozor!

Slamnikarska zadruga v Mengšu

priporoča svojo

bogato zalogo moških, ženskih in otroških slamnikov.

Naročite čimpreje, da se more naročilo pravočasno izvršiti.

Narodno podjetje!

Solidna postrežba!

Ilustrirani ceniki franko in zastonj.

6—6

➡ Svoji k svojim! ➡

➡ Najboljša in najsigurnejša ➡

Stanje vlog 31. decembra 1907:
čez 13 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 31. decemb. 1907:
čez 64 milijonov kron

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kaknega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1907: K 13,365.881'08 — Denarni promet v letu 1907: 64,812.603'92

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1907.

249, x—9

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, kanonik,
podpredsednik.

Fran Povše,
vodja, graščak, deželni odbornik, drž. in dež. poslanec itd.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu ad Ljubljano.

Anton Kobi,
trgovec in pos. na Bregu

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Wildonu

Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju,

Ivan Kregar,
svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani

Francišek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos.

Karol Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Ivan Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku

Izdajatelj: Zadruga zveza v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Anton Kralj, uradni tajnik „Zadruga zveze“. — Tisk Zadruga tiskarne, reg. zad. z om. zav. v Ljubljani.